

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 14036/2023
25.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић, Радославе Мађаров, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Дамир Перић, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3140/22 од 12.01.2023. године, у седници већа одржаној дана 25. октобра 2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3140/22 од 12.01.2023. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 3140/22 од 12.01.2023. године и пресуда Вишег суда у Новом Саду П 210/2022 од 17.10.2022. године, тако што се одбија тужбени захтев којим је тужилац тражио да му тужени исплати износ од 279.000,00 динара са законском затезном каматом од 17.10.2022. године до исплате, на име накнаде за 27/459 дела катастарске парцеле број .. површине 459 м2 и 18/300 дела катастарске парцеле број .. површине 300 м2, које су уписане у листу непокретности .. КО Нови Сад III и намењене за јавну површину; да се утврди да је тужени Град Нови Сад носилац јавне својине на непокретностима 27/459 дела на катастарској парцели број .. површине 459 м2 и 18/300 дела на катастарској парцели број .. површине 300 м2, које су уписане у листу непокретности број .. КО Нови Сад III, те да се обавезе тужени да у року од 15 дана од правноснажности пресуде о свом трошку изврши пред надлежним РГЗ – СКН Нови Сад II упис права свог власништва – јавне својине на наведеним непокретностима, што је тужилац дужан да призна и трпи; обавезује туженог да тужиоцу уместо досуђених износа на име прибављања писмене документације за потребе овог поступка од 17.880,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате и на име трошкова поступка од 448.006,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате на име парничних трошкова исплати укупан износ од 434.486,00 динара, у року од 15 дана, са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом на име трошкова поступка по правним лековима исплати износ од 54.000,00 динара, у року од 15 дана, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 210/2022 од 17.10.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је непресуђени део тужбеног захтева. Ставовима другим и трећим изреке усвојен је тужбени захтев о главној ствари садржине као у изреци ове пресуде, а ставовима четвртим и петим изреке обавезан је тужени да тужиоцу исплати новчане износе као у изреци ове пресуде, на основу трошкова прибављања писмене документације за потребе поступка и парничних трошкова.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 3140/22 од 12.01.2023. године жалба туженог је одбијена и наведена првостепена пресуда потврђена, те је одбијен захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, у смислу члана 404. ЗПП.

Врховни суд је оценио да о спорном правном питању постоји потреба уједначавања судске праксе, па је одлучио као у ставу првом изреке на основу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр.72/11 ... 10/23).

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Предмет спора је исплата тржишне накнаде због повреде права на мирно уживање непокретне имовине, уз истовремени упис права јавне својине туженог Града на делу непокретности у својини тужиоца, за који се захтева исплата накнаде.

Према утврђеном чињеничном стању, родитељи тужиоца су око 1960. године стекли право коришћења на парцели пољопривредног земљишта број .., површине 86а 64м² у КО Нови Сад III, које право је конвертовано у својину решењем надлежног управног органа од 23.03.2004. године на основу члана 79. Закона о планирању и изградњи. Родитељи тужиоца су у периоду од 1996. до 1998. године продавали трећим физичким лицима у природи формиране плацеве, а по закљученим уговорима идеалне делове ове парцеле у сврху изградње објеката, на основу парцелације коју су сами извршили. Тужилац, као наследник родитеља продао је након њихове смрти још један плац 2021. године. У сврху уређења имовинскоправних односа насталих продајом плацева, извршена је деоба парцеле број .., па су у јавној евиденцији уписане парцеле под бројевима од .. до .. По стању листа непокретности бр. .. Нови Сад III издатог дана 10.09.2019. године, тужилац је на парцелама које су предмет ове парнице бр. .. од 6а 29м², бр.. .. од 4а 59 м², бр. .. од 3а 00м² и бр. .. од 1а 19м², био уписан као сувласник 58087/173280 делова, да би након закљученог судског поравнања са осталим сувласницима дана 25.01.2021. године постао сувласник парцеле .. површине 629м² у

делу 534/629, парцеле број .. површине 459 у целости, парцеле бр. .. површине 300м² у делу 289/300 и парцеле број .. површине 119м² у целости. Катастарске парцеле бр. .. и .. КО Нови Сад III, се као самосталне и формиране парцеле за намену јавне површине – део регулације улице први пут појављују у Плану детаљне регулације Малог Београда – Великог рита 2 у Новом Саду, објављеном у „Службеном листу Града Новог Сада“ бр.5/09, а парцеле бр. .. и .. у Плану детаљне регулације Малог Београда – Великог рита 2 у Новом Саду, објављеном у „Службеном листу Града Новог Сада“ бр.53/16 и 30/18. Парцеле бр. .. и .. су предвиђени за јавну површину – новопланирану улицу, а парцеле бр. .. и .. за јавну површину – регулацију улица ... и Парцела број .. од 629м² фактички је приведена планираној намени у површини од 534м², парцела број .. од 459м² фактички је приведена планираној намени у површини од 432м², парцела бр. .. површине 300м² фактички је приведена планираној намени у површини од 281м², а парцела бр. .. од 119м² фактички је приведена планираној намени у целости. У току поступка правноснажним делом пресуде Вишег суда у Новом Саду П 263/2021 од 09.03.2022. године тужени је обавезан да тужиоцу на име тржишне накнаде за означену имовину, која је фактички приведена планираној намени исплати износ од 8.407.200,00 динара са законском затезном каматом, те је тужени обавезан да о свом трошку на овом делу парцела у јавној евиденцији непокретности изврши упис јавне својине. Побижаном пресудом одлучено о преосталом делу тужбеног захтева, који се односи на делове катастарских парцела бр. .. површине 27м² исказане у разломку као 27/459 делова и парцеле бр. .. површине 18м² исказане у разломку као 18/300 делова. По чињеничном утврђењу спорну површину парцеле .. користи власник суседне парцеле .. као део свог ограђеног дворишта, а спорну површину парцеле .. користе као делове својих ограђених дворишта власници нелегално саграђених објеката на парцелама број .. и .. у улици Према стању уписа у листу непокретности бр. .. КО Нови Сад III од 14.10.2022. године тужилац је уписан као сувласник парцела које се као ограђене користе од стране трећих лица, у чију корист је њима располагао. Тужилац је сувласник парцеле .. површине 468м² у делу 58087/173280, парцеле бр. .. површине 470м² у делу 58087/173280 и парцеле бр. .. површине 435м² у делу 58087/173280, док су као остали сувласници парцела уписана физичка лица, чија имена и сувласнички размер су утврђени првостепеном пресудом. Према упису у катастру непокретности на парцели бр. .. постоји уписан објекат – породична стамбена зграда у улици ... број .., објекат изграђен без одобрења за градњу чији власник односно држалац није утврђен, а као датум уписа стоји 04.10.2012. године. На парцели број .. постоји уписан објекат породична стамбена зграда у улици ... број .., као објекат је изграђен без одобрења за градњу и чији власник, односно држалац није утврђен, а као датум уписа наведен је 28.10.2008. године. На парцели број .. површине 435м² нису евидентирани изграђени објекти. Тржишна вредност 1м² земљишта на овом локалитету је 6.200,00 динара, што за укупну преосталу спорну површину од 45м² представља износ од 279.000,00 динара, који је тужиоцу досуђен побижаном пресудом.

На основу овако утврђених чињеница, када је изостао поступак експропријације спорних непокретности, нижестепени судови су усвојили постављени тужбени захтев у делу који се односи на реални део непокретности који је у поседу трећих лица, из разлога што је тужилац онемогућен у вршењу свог права својине на начин како то жели, односно права располагања у спорном делу. Одлуке нижестепених суда као меродавни материјалноправни оквир наводе право на имовину које је гарантовано чланом 1. Протокола број 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и члановима 58. и 194. Устава Републике Србије, те одредбе чланова

3, 4. и 8. Закона о основама својинскоправних односа и члана 10. став 2. Закона о јавној својини. Првостепени суд констатује да тужени са полазиштем на планске акте у сваком моменту може да узурпира имовину тужиоца, што правни положај тужиоца чини несигурним. Другостепени суд, уз разлоге првостепеног суда додаје и да лишавање имовине без исплате новчаног износа који одражава вредност својине представља неоправдано мешање јавне власти и води повреди права на имовину.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови правилно налазе да је за спорни однос релевантно материјално право садржано у означеном међународном правном акту, Уставу и законским одредбама којима се штити право на мирно уживање имовине. Међутим, ово право није правилно примењено у конкретном случају.

Чињенично је разјашњено да су правни претходници тужиоца фактички парцелисали пољопривредно земљиште и продавали га у сврху градње као плацеве у временском периоду од 1996. и 1998. године, када је земљиште било у друштвеној својини а они уписани као његови корисници. На основу овог теретног располагања стицаоци су ограђивали реалне делове купљених непокретности, те на њима нелегално градили објекте. Ради усаглашавања правног са фактичким стањем први плански акт јавне власти за парцелу бр. .. донет је 2009. године, а за парцелу .. тек 2014. године. Тужилац је накнадно изршеном парцелацијом, односно на основу поравнања од 25.03.2021. године у поступку деобе имовинске заједнице са лицима којима су његови правни претходници продали плацеве исходао упис свог сувласништва на парцели бр. .. на 534/629 дела и парцели бр. .. на 289/300 дела, а и даље је уписан као сувласник 58087/1732280 делова парцела .., .. и .. које су у фактичком поседу лица којима су плачеви продати, а која су на њима нелегално изградила објекте.

Према изнетом, спорни делови парцела били су предмет теретног располагања правног претходника тужиоца, па су по том правном основу у фактичком поседу трећих лица. Тужени доношењем планских аката, којима је накнадно предвидео усаглашавање правног стања са фактичким које је засновано радњама правних претходника тужиоца ни на који начин тужиоца није лишио својине, нити га ограничио у овом праву. Произилази да тужени не стоји у материјалноправном односу са тужиоцем у вези спорног правног односа, па је тужбени захтев због недостатка пасивне легитимације одбијен као неоснован.

Из изнетих разлога, одлука у ставу другом изреке донета је на основу члана 416. став 1. ЗПП.

На основу одредби чланова 165. ставова 1. и 2, 153. став 2. и 154. ЗПП одлучено је у делу става другог и ставу трећем о трошковима целог поступка, које трошкове по члану 150. став 1. ЗПП чине и претпроцесни издаци, за прибављање документације потребне за вођење парнице. Ове издатке по утврђењу првостепеног суда тужилац је имао у износу од 17.880,00 динара. Пошто је тужилац постигао успех у парници са претежним делом постављеног захтева о коме је одлучено правноснажним делом пресуде првостепеног суда од 09.03.2022. године, по оцени ревизијског суда тужени је у обавези да му надокнади све оправдане трошкове до тог момента, али не и трошкове који су настали у поновљеном првостепеном поступку који је за резултат имао доношење првостепене пресуде од 17.10.2022. године, потврђене побијаном другостепеном пресудом.

Досуђени износ тужиоцу од 434.486,00 динара чине, осим претпроцесног трошка од 17.880,00 динара, награда за састав тужбе и поднеска којим је преиначен тужбени захтев у износу од по 30.000,00 динара, заступања на три одржана рочишта у износу од по 31.500,00 динара, трошкови вештачења у износима од 35.645,00 динара и 43.300,00 динара, те судске таксе на тужбу у износу од 90.830,20 динара и пресуду у износу од 92.231,00 динара.

Туженом су досуђени оправдани трошкови по правним лековима у износу од 54.000,00 динара, који чине награда за састав две жалбе и ревизије у износу од по 18.000,00 динара.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић